

ДЕМОГРАФІЯ, ЕКОНОМІКА ПРАЦІ, СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА І ПОЛІТИКА

Андрущишин М.М.

аспірант,

Львівський національний університет

імені Івана Франка

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА РОЛЬ РЕЛІГІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В СУЧАСНИХ УМОВАХ УКРАЇНИ

Світовий досвід країн із розвинутою економікою показує, що діяльність неприбуткових організацій, благодійних установ є важливим елементом у процесі розвитку суспільства. Основні цілі, завдання, які ставлять перед собою неприбуткові організації, – це надання послуг у релігійних, просвітніх, культурних, освітніх сферах, підтримання та вирішення тих соціальних проблем, якими не зацікавлені займатися суб'єкти підприємницької діяльності. Релігійні організації (далі РО) становлять окрему підгрупу в загальній структурі неприбуткових організацій (далі НО), що належать до третього сектора економіки поряд із державними органами та комерційними організаціями [1].

Зі здобуттям незалежності процес розвитку релігійних організацій в Україні характеризувався високим динамічним зростанням. Особливо це було відчутно на початку становлення України як незалежної держави і в період соціальних та економічних криз останніх десятиліть, де РО відігравали значну роль у підтриманні та захисті українського суспільства. Недарма, впродовж десятиліть, церковні організації та релігійні діячі користуються значною довірою у суспільстві.

Відповідно до Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» від 23 квітня 1991 року, в Україні діє дотримання принципу відокремлення Держави від Церкви, що характеризується невтручанням у справи одне одного, але передбачається закріплення

партнерської моделі взаємовідносин церкви (релігійних організацій) з державою, які регулюються нормативно-законодавчими актами.

Потрібно відзначити розвинену мережу РО в Україні. Тож, на кінець 2019 року кількість релігійних організацій в Україні сягнула 35 162, функціонують 3 698 місій, 83 братства, 204 духовні навчальні заклади та 13 211 загальноосвітніх та недільних шкіл. У 531 монастирі чернечий послух несуть 6 794 ченці. Релігійними справами опікуються 32 619 священнослужителів. Релігійні організації видають 341 періодичне видання, їх транслюють 22 радіостанції та 167 електронних ресурсів [2].

Як бачимо, релігійні організації мають різноманітні форми присутності в суспільстві, але однією з головних є соціальний аспект служіння. Більшість своїх проєктів РО проводять як за власні кошти, так і за підтримки різних благодійних фондів, донорів, ктиторів, жертводавців.

Соціальні проєкти релігійних організацій переважно спрямовані на підтримку вразливих верств населення та надання їм різносторонньої допомоги (облаштування пунктів безкоштовного харчування та обігріву для нужденних, організація літнього відпочинку для дітей з бідних сімей, дітей-сиріт та дітей-інвалідів, надання гуманітарної допомоги будинкам-інтернатам, створення при храмах і монастирях шкіл-сиротинців тощо); соціально-психологічної реабілітації нарко- та алкоголезалежних осіб, хворих на СНІД; духовної опіки громадян [3].

З метою сприяння розвитку демократичного суспільства релігійні організації активно долучаються до захисту базових прав і свобод українських громадян, європейського поступу України (Помаренчева Революція 2003 року та Революція Гідності 2013–2014 років). Тут варто відзначити важливу роль Всеукраїнської Ради Церков і Релігійних організацій (ВРЦіРО), яка є найбільшою і найавторитетнішою громадською інституцією в Україні. Рада Церков бере активну участь у громадському житті країни, реагуючи на суспільні виклики публічними заявами, миротворчими та іншими заходами [3].

Станом на лютий 2019 року до складу ВРЦіРО входять 16 церков і релігійних організацій та одна міжцерковна організація, серед яких православні, греко- і римо-католицькі, протестантські та євангельські

церкви, а також іудейське та мусульманське релігійні об'єднання. У частині соціального та економічного розвитку суспільства особливу увагу Рада Церков звертає на необхідність утвердження в суспільстві справедливості, забезпечення свободи віросповідання та інших фундаментальних прав людини, захисту суспільної моралі, боротьби з корупцією, належного соціального захисту вразливих і малозабезпечених верств населення, проведення чесних і прозорих виборів [4].

Прямим свідченням значущості діяльності конфесій виступають високі рейтинги довіри до них з боку громадян. За результатами соціологічного опитування, проведеного Центром Разумкова у жовтні–листопаді 2020 року, церкві довіряє 62 % респондентів. Для порівняння: наприкінці 2020 року рейтинг довіри до Президента України становив 33,9 %, Уряду України – 18,1 %, Верховної Ради України – 17,3. Такий стан речей наочно показує важливість і вплив РО на суспільство і розвиток держави.

Підбиваючи підсумок, варто відзначити важливу роль релігійних організацій для розвитку українського суспільства, яке перебуває в процесі становлення. І, як не дивно, єдиним стабільним інститутом такого суспільства постає Церква, а також релігійні організації, які є надійними партнерами держави в розбудові громадянського суспільства, міжкультурної-релігійної толерантності, захисту верховенства Закону та прав людини.

Список використаних джерел:

1. Гура Н. О. Неприбуткові організації в Україні: особливості діяльності та класифікація [Електронний ресурс] / Н. О. Гура. – 2012. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/EkUk_2012_8_4
2. Звіт про мережу церков і релігійних організацій в Україні станом на 01.01.2019 р. Форма 1 [Електронний ресурс]. – Релігійно-інформаційна служба України (РІСУ). – Режим доступу: https://risu.ua/religiyni-organizaciji-v-ukrajini-stanom-na-1-sichnya-2019-r_n97463
3. Мартишин Д. С. Соціальне служіння церкви в контексті державотворення [Електронний ресурс] / Д. С. Мартишин. – 2018. – Режим доступу: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1347>
4. 20 років на шляху діалогу та порозуміння [Електронний ресурс]. – офіційний сайт / Всеукраїнської Ради Церков і Релігійних організацій. – Режим доступу: <https://vrciro.org.ua/ua/council/info>